

UITDAGINGEN BIJ KLEINERE GEMEENTEN: KLIMAATADAPTATIE IN DE COLLEGE ONDERHANDELINGEN

Op 7 maart organiseerden we, vlak voor de verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad, de online denktank **klimaatadaptatie in de college onderhandelingen**. Want als de politieke kaarten zijn geschud, begint het spel van de verdeling van de opgaven. Dit bepaalt de koers voor de komende 4 jaar. We deelden voorbeelden en werkwijzen. Er was een mooie online opkomst van circa 25 deelnemers, hoofdzakelijk werkzaam bij een kleine gemeente. Lees hieronder de tips van oud-wethouder Gert Vos en de tips van de deelnemers.

Hoofdvraag: Hoe zorg je ervoor dat klimaatadaptatie een belangrijke rol speelt bij de onderhandelingen van een college en een plek krijgt in het collegeakkoord?

DENKTANK 7 MAART 2022 / HOOFDPUNTEN

■ 5 tips van een ervaren wethouder

Oud-wethouder **Gert Vos** van de gemeente Hoogeveen vertelde, in gesprek met onze community manager **Thomas Klomp**, hoe hij de college onderhandelingen als toen kersverse wethouder had ervaren. De 5 tips van Gert:

- Wees visueel en leg uit wat de risico's zijn van het veranderende klimaat. Maak de risico's concreet voor de gemeente. Duik niet meteen de diepte in, maar houd het dichtbij de mensen. Houd hierbij in het achterhoofd dat nieuwe wethouders eerst vaak raadslid waren. De nieuwe bestuurlijke rol is niet vanzelfsprekend voor hen. Ze hebben ineens een portefeuille en zijn verantwoordelijk, zonder precies te beseffen hoe ver die verantwoordelijkheid strekt.
- Neem wethouders mee naar de plekken waar al veel is goed gegaan. En vooral daar waar integrale oplossingen meerdere doelen raken. Vaak zijn dat plekken waar ze als kind graag speelden. Want vergeet niet dat iedere wethouder een jongetje of meisje in zich heeft.
- Laat zien dat klimaatadaptatie geen *klus* is, maar een *proces* dat ingesleten moet zijn in alles wat iemand doet. Ook als bestuurder.
- Schrijf een dijk van een lobbybrief via de kanalen die daarvoor bestemd zijn. Dat kan vaak via de griffie, maar soms heeft een gemeente hier ook interne lobbyisten voor. Maak jezelf bekend, nodig jezelf uit, maar voorkom dat je activistisch wordt. Grote drama's presenteren en bedelen om financiële middelen werkt averechts. Laat zien dat het veranderende klimaat alle portefeuilles raakt en dat niks doen geen optie meer is.
- Vermijd zo nodig het woord klimaatadaptatie. Bekijk samen wat het inhoudt om te komen tot een leefbare, sociale en toekomstbestendige leefomgeving. Als je dat met z'n allen scherp hebt, dan komt klimaatadaptatie daar ook in voor. Dit vraagt wel om een sterk georganiseerde ambtelijke groep mensen die intern die boodschap blijft uitdragen en daar ook op het managementniveau de ruimte voor krijgt.

Na het gesprek tussen Gert en Thomas gingen we uiteen in 3 groepen en spraken we over wat er speelt en wat we van elkaar kunnen leren.

De belangrijkste tips uit die gesprekken staan hieronder gebundeld:

DENKTANK 7 MAART 2022 / HOOFDPUNTEN

■ Tips om bestuurders mee te krijgen

- Gebruik de identiteit en de eigenheid van de regio. Maak het concreet. Neem bestuurders mee het gebied in en kijk samen naar de opgaven en de mogelijkheden in dit gebied. Laat weten waar prachtige kansen liggen en waarom dat niet verder komt, maar laat ook goede en laagdrempelige voorbeelden zien als lonkend perspectief.
  - Maak samen met bestuurders een toekomstperspectief voor de lange termijn. Breng ze bijvoorbeeld in contact met bewoners en maak het een gezamenlijke taak om het straatbeeld van vroeger terug te brengen.
  - Sluit aan op een gebied waar beweging is, waar de energie zit voor een leefbare omgeving. En ga in gesprek met de bestuurder waar de energie zit.
-

■ Tips voor het enthousiaste verhaal

- Er gebeurt in gemeenten al best veel waarin een haakje zit waaraan je klimaatadaptatie kunt ophangen. Bestendig dit langzaam door altijd te doen of dat heel normaal is, hoe klein de successen ook zijn.
- Maak gebruik van frisse gedachten door de jeugd actief aan het woord te laten en de kansen voor een betere leefomgeving als kapstok te gebruiken. Betrek ze bij schoolpleinen, visies voor dorpen en kernen en bij de vorming van je beleid.
- Vier de successen en mijlpalen van klimaatadaptatie. Doe dit met zoveel mogelijk betrokken stakeholders en bestuurders. En breng het onder de aandacht in je eigen organisatie, maar ook bij inwoners en de raad. Ook hiermee straal je uit: 'Dit is eigenlijk de normaalste zaak van de wereld.'

DENKTANK 7 MAART 2022 / HOOFDPUNTEN

■ Tips over beleid, breedte en maatwerk

- Week klimaatadaptatie zo snel mogelijk los van de ‘waterhoek’ en de ‘technische hoek’. Door het steeds eerst technisch te benaderen, blijf je uitstralen dat klimaatadaptatie een *klus of project* is en dat de ruimte maakbaar is. Neem in je verhaal de breedte mee van meerdere beleidsvelden. De technische kant van klimaatadaptatie is slechts één van de schakeltjes in de keten.
- Laat meteen aan je bestuurders zien dat de denkwijze bij klimaatadaptatie en de uiteindelijke oplossingen daarvoor altijd maatwerk zijn. En dat dit altijd vraagt om meer inzet en flexibiliteit. Zo kweek je al vooraf begrip en voorkom je verassingen.
- Beleid is er vaak op vele fronten. Budget ook. Maar al die vakgebieden soleren te veel. De beoogde integraliteit kan je niet in je eentje en vraagt dus om samenwerking op basis van gelijkwaardigheid. Zoek overeenkomsten met andere vakgebieden en probeer jullie gezamenlijke uitgangspunten over klimaatadaptatie en de leefomgeving om te zetten in beleid. Op die manier kan je als ambtenaar beter en meer integraal naar je bestuur stappen.
- De Omgevingswet is een manier om klimaatadaptatie mee te nemen in de omgevingsplannen en omgevingsvisies. Maak hier gebruik van.
- Neem bestuurders in de volle breedte mee bij de woningbouwopgave die groot is en vroeg of laat op gang zal komen. Het gaat niet alleen om de woningen, maar ook om de (toekomstige) leefbaarheid van zo’n wijk. Koppel alle bestuurlijke thema’s, zodat er ook ruimte ontstaat voor ruimtelijke adaptatie. Dat vraagt echter wel om een open en dynamische houding, omdat je tegen ‘oude’ instrumenten en regelgeving gaat aanlopen. Op voorhand hierover praten helpt.
- De grootste opgave voor de toekomst is het gebrek aan capaciteit, in zowel expertise als in uitvoering. Bekijk daarom of je vanuit een andere hoek (bedrijven bijvoorbeeld) de capaciteit en daarmee de beweging wel mogelijk kan maken.

DENKTANK 7 MAART 2022 / HOOFDPUNTEN

■ Tips over timings

- Speel in op de verschillende ritmes van een transitie. Bedenk wat je nu bestuurlijk moet regelen en wat in de toekomst. Leer daarbij van andere transities.
- Soms heeft een DPRA-werkregio een stuurgroep van wethouders en bestuurders uit het College van Dijkgraaf en Heemraden. Betrek op het juiste moment de stuurgroep en zorg dat ze in stelling worden gebracht.
- Haak aan bij de momenten waar energie kan zitten, maar houd vooral de lange termijn koers in de gaten. De bestuurlijke periode van 4 jaar kent z'n grillen. Zaadjes planten voor later is belangrijk, voor als dit bestuur zijn portefeuilles weer overdraagt. Het begint al vanaf dag 1. Nu dus.

■ Tips over de financiën

- Kijk naar de beschikbare subsidiepotten vanuit het Rijk, de Provincie of het Waterschap.
- Regel in je *team duurzaamheid* budget voor het thema klimaatadaptatie.
- Sluit aan bij de kapitaalkrachtige budgetten in de gemeente (zoals wegbeheer en wonen).

Meer info?

Neem contact op met Thomas Klomp of Irene Poortinga, community managers overheden bij Samen Klimaatbestendig:

thomas@samenklimaatbestendig.nl

irene@samenklimaatbestendig.nl

Meld je HIER aan voor updates als je op de hoogte wilt blijven van Samen Klimaatbestendig overheden en klimaatadaptatie ontwikkelingen, zoals een uitnodiging voor een volgende sessie.